

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО
ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

ВСП «Фаховий коледж МНУ імені

В.О. Сухомлинського»

Олена САХАРОВА

27 серпня 2024р

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ-СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ,
ПОЗБАВЛЕНИМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ»**

освітньо-професійний ступінь	<u>фаховий молодший бакалавр</u>
галузь знань:	<u>23 Соціальна робота</u>
спеціальності:	<u>231 Соціальна робота</u>

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Вдовиченко Раїса Петрівна, кандидат педагогічних наук,
викладач вищої категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та
загальноосвітнього напрямку підготовки ВСП «Фаховий коледж МНУ імені
В.О.Сухомлинського»

 Раїса ВДОВИЧЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-
гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії Владислав МИРУН

Програму погоджено навчально-методичною радою коледжу.

Протокол № 8 від «27» серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради Олена САХАРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	23 Соціальна робота	Нормативна	
	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки	
3-й			
Семестр			
6-й			
Лекції			
16			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,6 самостійної роботи студента – 3,4	Ступінь фаховий молодший бакалавр	Практичні, семінарські	
		24	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		50	
		Вид контролю:	
		залік	

Мова навчання – українська

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування» є формування готовності у майбутніх фахівців до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, формування теоретичної бази, практичних навичок та особистісних якостей, необхідних при роботі із зазначеною категорією дітей.

2.2.Завданнями курсу є:

- оволодіння знаннями про особливості розвитку дітей-сиріт, специфіку роботи з ними в спеціально створених для цього закладах;
- формування у здобувачів фахової передвищої освіти професійних мотивів та цінностей соціально-педагогічної діяльності з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування;
- оволодіння основними методиками і технологіями цієї діяльності в різних формах влаштування дітей, виховання яких відбувається поза родиною;
- оволодіння соціально-педагогічними технологіями роботи з конкретною дитиною, дитячою групою, сім'єю, фахівцями.

Передумови для вивчення дисципліни: Теоретико-методологічною базою є такі навчальні дисципліни, як: «Основи філософських знань», «Соціологія», «Психологія», «Основи родинного виховання», «Місцеве самоврядування і соціальна робота».

3. Програмні результати навчання (РН):

РН 3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 5. Застосовувати етичні принципи і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.

РН 6. Використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності.

РН 9. Здійснювати соціальне інспектування й оцінку потреб уразливих категорій громадян, у тому числі тих, хто опинився у складних життєвих обставинах.

РН 10. Організовувати заходи з реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації отримувачів соціальних послуг.

РН 13. Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими **компетентностями:**

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
-----------------------------------	---

Загальні компетентності	ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Спеціальні компетентності	СК 1. Здатність розуміти сутність, напрямки та види соціальної роботи. СК 2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення. СК 5. Здатність виявляти потреби населення у соціальних послугах. СК 8. Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів. СК 9. Здатність застосовувати сучасні технології та методи професійної діяльності. СК 10. Здатність до соціальної взаємодії у професійній сфері. СК 12. Здатність дотримуватися етики професійного спілкування і стандартів соціальної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретичні засади сирітства як соціально-педагогічного феномену

Тема 1. Історичні корені та сучасний стан сирітства в Україні. Характеристика основних понять: «сирітство», «діти-сироти», «діти, позбавлені батьківського піклування», «усиновлення»

Тема 2. Система державної опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Кредит 2. Соціально-правовий захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні

Тема 3. Сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Тема 4. Становлення та розвиток особистості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Тема 5. Проблеми соціалізації та адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Кредит 3. Методика соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування

Тема 6. Технології та методики соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування

Тема 7. Соціальна діагностика у роботі соціального педагога з дітьми-сиротами

Тема 8. Професійно-особистісна компетентність соціального педагога у роботі з дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	П	лаб	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Теоретичні засади сирітства як соціально-педагогічного феномену						
Тема 1. Історичні корені та сучасний стан сирітства в Україні. Характеристика основних понять: «сирітство», «діти-сироти», «діти, позбавлені батьківського піклування», «усиновлення»	15	2	2	-	-	11
Тема 2. Система державної опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	15	2	4			9
Кредит 2. Соціально-правовий захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні						
Тема 3. Сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	10	2	2			6
Тема 4. Становлення та розвиток особистості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	10	2	4			4
Тема 5. Проблеми соціалізації та адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	10	2	2			6
Кредит 3. Методика соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування						
Тема 6. Технології та методики соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування	10	2	4	-	-	4
Тема 7. Соціальна діагностика у роботі соціального педагога з дітьми-сиротами	10	2	4	-	-	4
Тема 8. Професійно-особистісна компетентність соціального педагога у роботі з дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування	10	2	2			6
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ГОДИН:	90	16	24		-	50

5. Теми лекційних занять

Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Теоретичні засади сирітства як соціально-педагогічного феномену	
Тема 1. Історичні корені та сучасний стан сирітства в Україні. Характеристика основних понять: «сирітство», «діти-сироти», «діти, позбавлені батьківського піклування», «усиновлення»	2
Тема 2. Система державної опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2
Кредит 2. Соціально-правовий захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні	
Тема 3. Сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2
Тема 4. Становлення та розвиток особистості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2
Тема 5. Проблеми соціалізації та адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2
Кредит 3. Методика соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування	
Тема 6. Технології та методики соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування	2
Тема 7. Соціальна діагностика у роботі соціального педагога з дітьми-сиротами	2
Тема 8. Професійно-особистісна компетентність соціального педагога у роботі з дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування	2
Разом:	16

6. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Теоретичні засади сирітства як соціально-педагогічного феномену	
Тема 1. Історичні корені та сучасний стан сирітства в Україні. Характеристика основних понять: «сирітство», «діти-сироти», «діти, позбавлені батьківського піклування», «усиновлення»	2
Тема 2. Система державної опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	4
Кредит 2. Соціально-правовий захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні	
Тема 3. Сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2
Тема 4. Становлення та розвиток особистості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	4
Тема 5. Проблеми соціалізації та адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2
Кредит 3. Методика соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування	
Тема 6. Технології та методики соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування	4
Тема 7. Соціальна діагностика у роботі соціального педагога з дітьми-сиротами	4
Тема 8. Професійно-особистісна компетентність соціального педагога у роботі з дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування	2
Разом:	24

8. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Теоретичні засади сирітства як соціально-педагогічного феномену	
Тема 1. Історичні корені та сучасний стан сирітства в Україні. Характеристика основних понять: «сирітство», «діти-сироти», «діти, позбавлені батьківського піклування», «усиновлення»	11
Тема 2. Система державної опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	9
Кредит 2. Соціально-правовий захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні	
Тема 3. Сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	6
Тема 4. Становлення та розвиток особистості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	4
Тема 5. Проблеми соціалізації та адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	6
Кредит 3. Методика соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування	
Тема 6. Технології та методики соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування	4
Тема 7. Соціальна діагностика у роботі соціального педагога з дітьми-сиротами	4
Тема 8. Професійно-особистісна компетентність соціального педагога у роботі з дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування	6
Разом:	50

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань

із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Підготовка індивідуального завдання та його захист шляхом співбесіди забезпечить не лише поглиблення та деталізацію теоретичних знань, отриманих студентами на лекційних та практичних заняттях та в процесі їх самостійної роботи, але й прищеплення практичних умінь та навичок робити обґрунтовані висновки.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- Самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- повнота виконання завдання;
- обґрунтованість висновків;
- використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- наявність конкретних пропозицій;
- якість оформлення;
- вміння захищати результати проведеного дослідження.

9.Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54	2 (незадовільно)	Не зараховано
FX	35-49		
F*	1-34		

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал. Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, якщо: мають глибокі і повні знання з дисципліни; вільно використовують термінологічний апарат; на високому рівні володіють вміннями й навичками; здатні до розв'язання теоретико-практичних завдань; володіють вміннями наукового аналізу та синтезу при дослідженні; творчо підходять до їх інтерпретації та демонструють самостійність і оригінальність суджень; вміють визначати та зіставляти провідні положення наукових праць зі спеціальності за обраною темою дослідження; чітко формулюють власну думку та переконливо аргументують її, в тому числі в дискусії; виявляють високий рівень мовленнєвої культури; припускаються кількох несуттєвих помилок, які швидко і самостійно виправляють.

Студенту виставляється дуже добре, якщо мають добрі знання з дисципліни; виявляють розуміння основних понять; на достатньому рівні володіють вміннями й навичками цілісного підходу до розв'язання проблемної ситуації; здатні до розв'язання теоретико-практичних завдань; вміють добирати докази на підтвердження власних думок; демонструють добрий рівень мовленнєвої культури; припускаються певної кількості суттєвих помилок, які самостійно виправляють.

Студенту виставляється добре, якщо мають добрі знання з дисципліни; виявляють розуміння основних понять; на достатньому рівні

володіють вміннями й навичками; здатні до розв'язання теоретико-практичних завдань; вміють добирати докази на підтвердження власних думок; демонструють добрий рівень мовленнєвої культури; припускаються певної кількості суттєвих помилок, які самостійно виправляють.

Студенту виставляється достатньо, якщо мають задовільний рівень знань з дисципліни; виявляють розуміння окремих понять; під керівництвом викладача аналізують і наводять приклади з них; здатні за зразком розв'язувати теоретико-практичні завдання; вміють добирати докази на підтвердження власних думок, використовувати словниково-довідкову літературу; демонструють задовільний рівень мовленнєвої культури; припускаються значної кількості помилок, які виправляють під керівництвом викладача.

Студенту виставляється мінімальний задовільно, якщо частково та поверхово відтворюють навчальний матеріал, називаючи окремі факти; виявляють нерозуміння, розв'язання завдань теоретико-практичних завдань; демонструють вкрай низький рівень мовленнєвої культури; припускаються великої кількості помилок та є здатними виправити їх із допомогою викладача.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від до 150-300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Поточне тестування та самостійна робота								Накопич у вальні бали Сума
КРЕДИТ 1		КРЕДИТ 2			КРЕДИТ 3			
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	
50	50	30	35	35	35	35	30	300

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної роботи (реферати, творчі завдання, термінологічний словник), контрольні роботи, поточне опитування, тестування, перевірка лекційних зошитів, перевірка зошитів з практичних робіт.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, семінарських та індивідуальних занять; має на меті перевірку рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Види поточного контролю: усне та письмове опитування, тестування, самоконтроль, складання схем, таблиць, опорних конспектів, дидактичних тестів.

Підсумковий контроль здійснюється з метою оцінки результатів навчання студента. Види підсумкового контролю: контрольна робота, іспит.

Контрольна робота - вид підсумковою контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу. Передбачає оцінювання знань студентів за трьома рівнями: тестовим, понятійним та продуктивним.

Іспит - вид підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі виконання ним певних типів робіт на практичних, семінарських та індивідуальних заняттях, модульних контрольних робіт та індивідуального навчально-дослідного завдання.

11. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) словесні: метод пояснення, метод розповіді, метод лекції, метод бесіди (вступної бесіди, бесіди-повідомлення, бесіди-повторення, контрольної бесіди, репродуктивної бесіди, евристичної бесіди, катехізисної бесіди);

2) наочні методи навчання: метод ілюстрування, метод демонстрування, самостійне спостереження;

3) практичні методи навчання: вправи, практичні роботи, дослідні роботи.

2. Методи стимулювання навчальної діяльності студентів: метод навчальної дискусії, метод забезпечення успіху в навчанні, метод пізнавальних ігор, метод створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу, метод створення ситуації новизни навчального матеріалу.

3. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні.

12. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019. № 2745-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>

3. Закон України Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 42, ст.213) { Із змінами

4. Закон України «Про охорону дитинства» зі змінами 2023 рік №2402-III від 26.04.2001, редакція від 01.12.2021

5. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21 березня 1991 р. ВВР. 1991. № 21.

6. Закон України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям інвалідам» Відом. Верхов. Ради України. 2001. № 1. С. 41–43.

7. Закон України «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх» № 20 від 24 січня 1995 р.

7. Конвенція про права дитини. *Притулки для неповнолітніх: статус і особливості роботи*. К., 1998. С. 4 – 8.

8. Державна національна програма «Діти України». К. 1993.

9. Конституція України (стаття 52)

Додаткова:

1. Аркас М. Історія України – Русі. К., 1993. С. 40 – 44.
2. Балахтар В.В. Психологія особистості фахівця з соціальної роботи / Валентина Балахтар; НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. Київ : Талком, 2018. 383 с.
3. Бех, І.Д. Виховання особистості: навч.-метод. посіб.: у 2 кн. Кн. 2. Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади. К.: Либідь, 2003. 344 с.
4. Горошнікова, І.Г. Правова соціалізація дітей-сиріт: теоретико-методичне та нормативно-правове забезпечення : навч.-метод. посіб. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Берд. держ. пед. ун-т. Мелітополь : ММД, 2011. 161 с.
5. Довідник з соціальної роботи : навч. посіб. / [Л. М. Дунаєва та ін.] ; М-во освіти і науки, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса : ОНУ, 2015. 400 с.
6. «Діти вулиці» в Україні: ситуаційний аналіз. К.: Сфера, 2014. 80 с.
7. Інноваційні методики соціальної роботи : метод. рек. до самост. роботи для здобувачів вищої освіти спец. 231 "Соц. робота" / М-во освіти і науки України, Нац. авіац. ун-т ; [уклад.: О. М. Котикова, М. І. Радченко]. Київ : НАУ, 2021. 79 с.
8. Єлаш І. В. Форми і методи соціальної роботи з дітьми сиротами та дітьми, які залишились без батьківського піклування на засадах соціального служіння. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 132 с.
9. Комарова Н.М. Наша сім'я: метод. рек. прийомним батькам. К.: УІСД, 1999. 80 с.
10. Капська А., Пеша І. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 232 с.
11. Кубіцький, С. О. Сучасні технології соціальної роботи: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні / С. О. Кубіцький ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Міленіум, 2015. 320 с.
12. Ковальчук Т., Теслюк В. Технології соціально-педагогічної діяльності: навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2018. 360 с. 6. Колупаєва А.А. Педагогічні технології інклюзивного навчання. Київ: Видавнича група Кенгуру, 2018. 160 с.
13. Методичні аспекти соціально-педагогічної діяльності : колективна монографія / В. А. Гузенко та ін. Хмельницький : ФОП Цюпак А. А., 2017. 352 с.
14. Манохіна, Ірина Вікторівна. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування : навч. посіб. / І. В. Манохіна ; Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля. Дніпро. Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля, 2012. 275 с.
15. Мартовицька, Н. В. Використання досвіду соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, Великої Британії (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) при вивченні соціально-педагогічних дисциплін : навч.-метод. посіб. / Мартовицька Н. В. ; М-во освіти і науки,

молоді та спорту України, Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Каф. соц. роботи. Черкаси : Пономаренко Р. В., 2013. 89 с.

16. Основи професійної майстерності в соціальній сфері: навч.-метод. посіб. [для студентів програми "Соц. допомога", галузі знань "Соц. робота" / авт.-упоряд. Опалюк Т. Л.]. Кам'янець-Подільський : Ковальчук О. В., 2021. 205с.

17. Права дитини: сучасний досвід та інновації. Зб. інформ. і метод. матеріалів / Авт.- упоряд.: Г. Лактіонова, О. Калібаба, Т. Цюман та ін. К.: Либідь, 2005. 256 с.

18. Правове становище дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків : (В питаннях та відповідях для практ. працівників) / [Н. В. Шость, М. К. Козир] ; Служба у справах неповноліт. Харк. обл. держ. адміністрації. Харків., 1995. 63 с.

19. Рудкевич Н.І. Методика соціально-педагогічної роботи: навчально-методичний посібник. Львів: Растр-7, 2021. 324с.

20. Соціальна педагогіка: мала енцикл. / за заг. ред. І.Д. Звереві. К.: Центр навч. л-ри, 2008. 336 с.

16. Соціальна педагогіка: Навч. посіб./За ред. А. Й. Капської. К.2000. 264 с.

17. Зверева І.Д. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. К.: Наук. світ, 2003. 233 с.

18. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : досвід реформування : державна доповідь про становище дітей в Україні за підсумками 2005 року /ред. В. О. Берегова, Т. К. Щегельська. К.: Державний ін-т розвитку сім'ї та молоді, 2006. 143 с.

19. Технології соціальної роботи : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. А. Агарков [та ін.]. Запоріжжя : Мотор Січ, 2015. 486 с.

20. Методи та технології роботи соціального педагога: навч. посіб. / авт.-уклад.: С.П. Архипова та ін.. К.: Вид. дім «Слово», 2011. 496 с.

21. Трубавіна І. М. Підготовка соціальних працівників до супроводу дитячих будинків сімейного типу. К. : ДЦССМ, 2012. 48 с.

22. Трубавіна І. М. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї: Наук.-метод. матеріали. К.: ДЦССМ, 2003. 86с.

23. Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю: навч. посіб. К.: ДЦССМ, 2002. 132 с.

24. Функції та завдання регіональних центрів підтримки дітей в Україні : (практ. посіб. для спеціалістів регіон. центрів підтримки дітей, котрі опинилися у склад. життєвих обставинах) / [М. В. Балабуха та ін. ; під заг. ред. Ю. А. Луценка, Є. Б. Павлової] ; Всеукр. фундація "Захист прав дітей". Київ : Друк. "Рута", 2014. 122 с.

25. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників/ За заг. ред. А.Й. Капської, І.М. Пінчук, С.В. Толстоухової. К., 2014. 260 с.

26. Шевців З.М. Основи соціально-педагогічної діяльності. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 248 с.

Інформаційні ресурси

1. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13 січня 2005 року № 2342-IV. - URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>. (дата звернення: 02.08.2021).
2. Верховна Рада України. – URL: <http://rada.gov.ua>. (дата звернення: 02.08.2021).
3. Державна кримінально-виконавча служба України. – URL: <http://www.kvs.gov.ua>. (дата звернення: 02.08.2021).
4. Державна служба зайнятості України. – URL: <http://www.dcz.gov.ua>. (дата звернення: 02.08.2021).
5. Дитячий фонд ЮНІСЕФ Україна. – URL: <http://www.unicef.org/ukraine/ukr>. (дата звернення: 02.08.2021).
6. Міністерство освіти і науки України. – URL: <http://mon.gov.ua>. (дата звернення: 02.08.2021).
7. Міністерство соціальної політики України. – URL: <http://www.msp.gov.ua>. (дата звернення: 02.08.2021).
8. Національна поліція України. – URL: <http://www.npu.gov.ua>. (дата звернення: 02.08.2021).
9. Уповноважений Президента України з прав дитини. – URL: <http://ukua.facebook.com/up.z.prav.dytny>. (дата звернення: 02.08.20